

***Stage beleidsplan
Aloysiusstichting,
Sector Zuid***

VSO DE WIDDONKSCHOOL WEERT

INHOUD

HOOFDSTUK 1	INLEIDING	2
HOOFDSTUK 2	DE STAGE IN DE KWALITEITSWET (V)SO EN ONDERWIJSKUNDIG BESLUIT WEC	3
HOOFDSTUK 3	KADER STAGEBELEID VSO DE WIDDONKSCHOOL WEERT	
3.1	Doel en inhoud van de stage	4
3.2	Opbouw van de stage	6
3.3	Organisatie van de stage	8

Hoofdstuk 1 Inleiding

Op 1 oktober 2014 telt de school 102 leerlingen. Hiervan heeft 25% van de leerlingen, in de leeftijd van 15 tot 20 jaar, een uitstroomprofiel richting arbeid. Praktisch betekent dit dat deze leerlingen op termijn gaan uitstromen naar betaalde duurzame arbeid, beschermde arbeid of arbeidsmatige dagbesteding. Een klein deel stroomt mogelijk uit naar MBO met een BBL/BOL traject. In juli 2014 is 36% leerlingen uitgestroomd naar arbeid.

Ervaring heeft geleerd dat het beheersen van alleen vakspecifieke competenties onvoldoende is om arbeid duurzaam te kunnen behouden. Naast het trainen van vakspecifieke competenties is het voor onze leerlingen belangrijk dat ze getraind worden in algemene werknemerscompetenties. Hierbij moet gedacht worden aan competenties zoals op tijd komen, adequate hulpvragen stellen en communiceren met leidinggevenden en collega's. Bij het inrichten van het trainingsaanbod is de werkgeversbenadering en vraag van de arbeidsmarkt leidend.

Binnen het onderwijsbeleid van De Widdonckschool neemt stage een belangrijke plaats in en dus ook in de begeleiding van de leerling. Er is een stagenetwerk, van regionale werkgevers, dat de leerling een stageplek verleent. Toch blijven sommige leerlingen achter in hun ontwikkeling binnen de stage. Ze vallen tijdelijk uit, blijven steken in de beginfase van de stage, zijn nog niet zo goed doordrongen van hun mogelijkheden. Voor sommige leerlingen is ook de directe overgang naar het 'echte bedrijf' nog een stap te ver. Het ATCC (ArbeidsTrainingCentrum en Coaching) biedt de mogelijkheid voor leerlingen om zich binnen een eigen (simulatie)bedrijf van het VSO beter te ontwikkelen en zich voor te bereiden op externe stage en uiteindelijk de arbeidsmarkt.

Hoofdstuk 2 De stage in de kwaliteitswet (v)so en onderwiskundig besluit WEC

Sinds 1 augustus 2013 is de Kwaliteitswet (v)so van kracht. Eén van de doelen van de wet is een meer succesvolle toeleiding van de leerlingen naar een plaats op de arbeidsmarkt. In de wet heeft de stage een belangrijke plaats in het onderwijsprogramma van de uitstroomprofielen 'vervolgonderwijs' en vooral 'arbeidsmarktgericht'. De stage geldt als onderwijstijd en de wet- en regelgeving bevat een aantal kwaliteitseisen.

In het uitstroomprofiel 'vervolgonderwijs' kunnen de leerlingen een stage volgen die onderdeel vormt van hun opleiding, zoals de maatschappelijke stage en stages in het vmbo. Voor leerlingen in het VSO die een stage in het vmbo volgen gelden de eisen voor leer- en stagebedrijven in de wet op het voortgezet onderwijs.

In het uitstroomprofiel 'arbeidsmarktgericht' is een stage een verplicht onderdeel van de opleiding als voorbereiding van de leerling op betaalde arbeid. De stage vindt bij voorkeur extern plaats.

De kwaliteitswet (v)so bevat de volgende bepalingen over de stage.

- De voorbereiding op arbeid is een van kerndoelen van het VSO. Uit het leerplan van de school blijkt hoe deze voorbereiding eruit ziet en wat hierin de plaats is van de stage.
- De stage levert een aantoonbare bijdrage aan de vaardigheden waarmee de leerling de opleiding afsluit.
- Het onderwijsgevend personeel voldoet aan de bekwaamheidseisen. Dit geldt voor de stagedocent op school als voor de werkmeester en stagebegeleider bij de interne en externe stage.
- Stage is onderwijstijd. De onderwijstijd is in de stage-overeenkomst vastgelegd.
- De maximale omvang van de stage is 4 dagen per week.
- Leerlingen mogen pas vanaf 14 jaar stage lopen.

Het Onderwiskundig Besluit bij de WEC bevat de volgende bepalingen (artikel 6).

- De school heeft een stageplan waarin het doel, de inhoud, de opbouw en de organisatie van de stage zijn omschreven.
- De duur van de stage bedraagt gedurende de volledige schoolperiode gemiddeld ten hoogste 50% van de onderwijstijd.
- De school sluit met de leerling en met de stagegever een stage-overeenkomst.

Hoofdstuk 3 *Kader stagebeleid VSO De Widdonckschool Weert*

3.1 Doel en inhoud van de stage

De diversiteit van leerlingen binnen het vso is groot. Dit geldt ook voor VSO De Widdonckschool Weert. Er zullen leerlingen uitstromen naar vervolgonderwijs, er zijn leerlingen die voorbereid moeten worden voor de arbeidsmarkt en leerlingen die voorbereid moeten worden voor (arbeidsmatige) dagbesteding. Om recht te doen aan deze diversiteit wordt er binnen het vso een onderscheid gemaakt naar drie uitstroomprofielen.

3.1.1 Uitstroomprofiel vervolgonderwijs

Het onderwijs in het uitstroomprofiel vervolgonderwijs is gericht op het behalen van een regulier diploma voortgezet- of MBO onderwijs. VSO scholen die dit uitstroomprofiel aanbieden moeten dit doen volgens de Wet op het voortgezet onderwijs en de Wet educatie en beroepsonderwijs. Stages kunnen hier deel uit van uitmaken.

- Interne stage: deze stage is bedoeld om leerlingen binnen de school werkervaring te laten opdoen en werknemersvaardigheden te trainen.
- Snuffelstages van een dagdeel tot een aantal dagen met als doel kennismaking met de verschillende kanten van de vervolgschool en/of beroepssector.
- Beroepsvoorbereidende stage als voorbereiding op en beeldvorming van de beroepssector. De leerling ontwikkelt een goede werkhouding en doet meer specifieke werkervaring op.
- Plaatsingsstage: In sommige gevallen volgt op de beroepsvoorbereidende stage een plaatsingsstage met als doel het kunnen maken van de juiste sectorkeuze VMBO/MBO .

3.1.2 Uitstroomprofiel arbeid

Het onderwijs in deze leerroute is gericht op uitstroom naar betaalde arbeid. Uitgangspunt zijn de kerndoelen van het VSO die zijn verdeeld in drie domeinen:

1. Basisvakken zoals Nederlands, wiskunde, mens en maatschappij, etc.;
2. Leergebiedoverstijgende kerndoelen zoals leren leren en sociale vaardigheden
3. Kerndoelen die voorbereiden op arbeid.

De kerndoelen worden aangeboden in de vorm van leerlijnen. De leerlijnen van de basisvakken liggen besloten in de gehanteerde onderwijsmethoden. Voor de leergebiedoverstijgende kerndoelen hanteren de scholen leerlijnen en een hiervan afgeleid leerstofaanbod.

De kerndoelen 'voorbereiding op arbeid' komen met name aan bod tijdens de stage.

- Arbeidskundig onderzoek: middels onderzoek interesse en motivatie voor een beroepssector in kaart brengen.

- Werkexploratie: oriënteren op betaalde arbeid, beroepen en werksituaties en motivatie voor werk ontwikkelen.
- Loopbaansturing: de kans op werk vergroten en een baan verwerven en houden. Hiertoe hoort ook kennis van de arbeidsmarkt en regelingen op het gebied van sociale zekerheid en zorg.
- Arbeidscompetenties: een goede werkhouding ontwikkelen zoals verantwoording dragen, opdrachten begrijpen, samenwerken en problemen oplossen.
- Beroepsvaardigheden: vakvaardigheden voor diverse bedrijfstakken en werksituaties ontwikkelen, zoals bijvoorbeeld werk kunnen plannen en kennis van eisen op het gebied van milieu en veiligheid en branchecertificeringen.

3.1.3 Ontwikkelingsperspectief (OPP) als vertrekpunt voor de stage

Uitgangspunt voor de delen en inhoud van de stage is het actuele OPP van de leerling. Het OPP bevat informatie over het type arbeid waarnaar de uitstroom van de leerling wordt verwacht en de onderbouwing daarvan (Waar heeft de leerling belangstelling voor? Waar is de leerling goed in/geschikt voor? Zijn er stimulerende factoren die een bepaald beroepsprospectief kansrijk maken? Waaruit blijkt dat?). De stageplaats past bij het uitstroomprofiel van de leerling, zowel met betrekking tot het uitstroomniveau als ook zijn/haar voorkeur voor een branche of sector en perspectief.

Het OPP-A (situatiegegevens vanaf instroom) leidt tot een OPP-B (leerstofaanbod en uitstroomverwachting met beschreven ondersteuningsbehoeften) waarin de leerdoelen van de leerling zijn omschreven. Indien het leertraject van de leerling een stage omvat hangen de stagedoelen samen met de leerdoelen van de leerling. Hierdoor wordt duidelijk hoe de stage en andere vakken gezamenlijk bijdragen tot de realisatie van de doelen van het OPP (planmatig handelen).

De stage is zoals gezegd vooral gericht op de kerndoelen van het domein 'voorbereiding op arbeid'. Deze kerndoelen zijn uitgewerkt in leerlijnen met een opbouw in competenties en bijbehorende leeractiviteiten (denk aan een leerlijn die in de beroepsoriënterende fase start met praktische opdrachten, bedrijfsexcursies, wordt vervolgd met oriënterende snuffelstages, schoolinterne stages en arbeidstraining tijdens de beroepsvoorbereidende fase en tenslotte uitmondt in een externe bedrijfsstage).

De competentie-ontwikkeling van de leerling tijdens de stage-activiteiten wordt bijgehouden door de stagedocent en regelmatig met de leerling besproken. De mentor houdt overzicht op de ontwikkeling van de leerling op alle vakken, inclusief de stage. De voortgang wordt geregistreerd op een stageformulier in het leerlingvolgsysteem (MLS).

Daarnaast verzamelt de leerling zijn/haar leerervaringen, opdrachtresultaten, gemaakt werk (of afbeeldingen daarvan), evaluatieverslagen, certificaten, etc. in een portfolio. Wanneer de leerling de opleiding afrondt en uitstroomt wordt een overgangsdokument aan het portfolio toegevoegd.

3.2 Opbouw van de stage

De stage binnen het arbeidsmarktgerichte uitstroomprofiel sluit aan bij de verschillende opleidingsfasen in het leerplan.

- Fase 1: Oriëntatiefase (14 jaar).
- Fase 2: Beroepsvoorbereidende fase (14-16 jaar).
- Fase 3: Overgangsfase (16-20 jaar).

In fase 1 en fase 2 wordt met de leerlingen gewerkt aan beeldvorming en sectorkeuze en het trainen van werknemers- en vakvaardigheden van de leerlingen. Dit is een belangrijke succesfactor voor de latere beroepsvoorbereidende stage. Door arbeidstraining en goede interne stages bereidt de leerling zich voor op externe bedrijfsstages in fase 3. De leerling wordt steeds meer stagecompetent. De beoordeling van de stagecompetentie (proces) vindt plaats met behulp van competentielijsten van werknemersvaardigheden (MELBA) en vakvaardigheden van de verschillende branches. De ontwikkeling wordt opgenomen in MLS. Op deze manier wordt per leerling bepaald welke stagevorm op een bepaald moment wordt aangeboden en hoe de doorgaande lijn eruit ziet. In hoeverre een leerling stagecompetent is wordt bepaald door de volgende factoren;

- Leervaardigheden en houding ten opzichte van leren op de stage.
- Sociale vaardigheden en algemene werknemersvaardigheden.
- Motivatie voor de stage.
- Vakvaardigheden.

Fase 1. Oriënterende stage

In fase 1 van de opleiding ligt de nadruk op de kerndoelen van de leergebieden in de onderbouw, zoals Nederlands, wiskunde, Engels, burgerschap, techniek, etc.

De arbeidsoriëntatie vindt plaats in de vorm van een kennismaking met verschillende sectoren binnen de leeromgeving van de school. Daarnaast wordt aandacht besteed aan algemene werknemersvaardigheden zoals opdrachten begrijpen, leren samenwerken en algemene sociale en praktische vaardigheden. Deze doelen komen op verschillende manieren aan de orde, zoals informatieve lessen met behulp van websites als beroepen in beeld en beroepenportaal, praktische opdrachten, arbeidstraining en bedrijfsexcursies. In deze fase vindt ook arbeidskundig onderzoek bij de leerling plaats.

De oriënterende stage vindt intern plaats en heeft het karakter van een snuffelstage (carrousel) met praktische opdrachten tijdens de lessen en in het leerwerkbedrijf, ATCC. Beroepsoriëntatie vindt ook plaats in de vorm van praktische opdrachten waarbij de school als leeromgeving dient (bijvoorbeeld in de kantine, de groenvoorziening of bij de facilitaire dienst). Daarnaast heeft De Widdonckschool afspraken gemaakt met bedrijven in de regio over werkzaamheden die de leerlingen uitvoeren in een beschermde omgeving.

Deze fase wordt afgesloten met een keuze door de leerling voor een sector waarin hij/zij zich verder wil bekwamen.

Fase 2. Beroepsvoorbereidende stage

In deze fase neemt de aandacht voor de arbeidstoeleiding toe en wordt geleidelijk de overgang gemaakt van school naar arbeid. Stages in deze fase hebben een meer beroepsvoorbereidend doel en zijn primair gericht op de verdere ontwikkeling van algemene werknemersvaardigheden en vakvaardigheden. Per locatie is dit uitgewerkt in competentielijsten en bijbehorende leerwerkactiviteiten. Stages vinden in beginsel intern plaats (schoolomgeving en ATCC). De onderwijstijd voor de stage is groter dan in fase 1.

Aan het eind van deze fase maakt de leerling een definitieve keuze voor een bepaald beroepsperspectief en beschikt hij/zij over de vereiste vaardigheden om extern stage te lopen.

Fase 3. Plaatsingsstage

In deze fase vindt een verdere concretisering plaats door het werken aan een specifiek beroepsperspectief en de overgang naar betaalde arbeid. In deze fase loopt de leerling stage bij een extern bedrijf. Hiervoor wordt een stage-overeenkomst afgesloten. Doel van de plaatsingsstage is praktische werkervaring op te doen en vakspecifieke vaardigheden eigen te maken om zo een soepele overgang naar betaalde arbeid te kunnen maken. De leerling gaat per week 2 tot 4 dagen op stage. De omvang van de stage wordt bepaald door de doelen in het OPP-B. Stage is in deze constructie onderwijstijd.

Tijdens de terugkomdag(en) worden de stage-ervaringen besproken (hoe verloopt de stage? wat gaat goed? wat kan anders of beter?) en het onderhouden van de kennis van de basisvakken. Ook kunnen leerlingen in deze fase branchegerichte cursussen volgen.

Aan het eind van deze fase maakt de leerling de overgang van school naar (betaalde) arbeid.

3.3 Organisatie van de stage

3.3.1 Taken en rollen

Bij de organisatie van de stage zijn de volgende taken en rollen van belang. In de praktijk kunnen deze door dezelfde persoon worden uitgevoerd. Bij de verdeling van taken en rollen wordt rekening gehouden met de mogelijkheden binnen de schoolorganisatie. Tussen haakjes wordt verwezen naar het meeste verwante functieprofiel in het functieboek.

Stagedocent met coördinerende taken (functieprofiel: Netwerker arbeidsmarkt)

Aan VSO De Widdonckschool zijn 2 (bevoegde) stagedocenten verbonden met coördinerende taken die passen in het functieprofiel 'netwerker arbeidsmarkt'. Namens de school participeren deze in een uitgebreid netwerk van (regionale) stagebedrijven, inclusief leerwerkbedrijven waarmee de school samenwerkt (Werk.kom, Met-Talent). Zij hebben een brede kennis van de lokale en regionale arbeidsmarktmogelijkheden voor de leerlingen. Tevens levert de stagedocent een bijdrage aan het kwaliteitsbeleid rondom de stage in de vorm van evaluaties en verbetervoorstellen. Verder zijn ze goed op de hoogte van wet- en regelgeving, die van toepassing is op de leerwerkactiviteiten tijdens de stage en op de dynamiek die komt kijken bij de transitie van school naar arbeid (arbeids- en sociaalzekerheidsrecht, jobcoaching, etc). De stagedocent heeft nauwe contacten met instanties als gemeente/UWV, reïntegratiebedrijven zoals Werk.kom en zorginstellingen zoals PSW.

Stagedocent (functieprofiel: Stagedocent arbeidsmarkt)

De stagedocenten zijn verbonden aan de school en zorgen voor de begeleiding van de leerling tijdens de stage. De stagedocent is een bevoegde leraar en heeft vooral een 'externe' focus: het volgen van de stage-activiteiten bij het stagebedrijf en regelmatig contact met de leerling en de stagebegeleider. Zowel bij interne- als bij externe stages is er regelmatig met contact met de mentor van de leerling.

Stagebegeleider (functieprofiel: Leerwerkmeester)

De stagebegeleider is werkzaam bij de stagegever en zorgt voor de begeleiding van de leerling tijdens de stage. De stagebegeleider beschikt over een verklaring omtrent gedrag. Bij een erkend leerbedrijf is een erkend leerwerkmeester werkzaam; deze is pedagogisch bekwaam. Bij een niet erkend leerbedrijf vergewist de school zich van de pedagogische bekwaamheid van de stagebegeleider. Dit kan bijvoorbeeld blijken uit ervaring met (stage)begeleiding van vso-leerlingen.

Mentor (functieprofiel: avo-docent, vakdocent, stagedocent arbeidsmarkt)

De mentor is een bevoegde leerkracht. De mentor is verantwoordelijk voor de begeleiding van de leerling binnen alle opleidingsfasen en heeft een belangrijke rol

bij de stagebegeleiding. De mentor volgt en bespreekt de vorderingen van de leerling regelmatig met de stagedocent. Bij de klassen met een uitstroomprofiel arbeid kan de mentor ook de stagedocent zijn. De mentor bespreekt tevens de vorderingen met de commissie van begeleiding tijdens het PDB (pedagogisch didactische bespreking) in het kader van de evaluatie van het OPP. De mentor heeft vooral een 'interne' focus

3.3.2 Stroomschema stage

Stap	Activiteit	Resultaat en vastlegging
1	Mentor oordeelt dat leerling stagecompetent is en bespreekt stagemogelijkheden met de leerling	Stage-aanvraagformulier met competenties waar de leerling aan gaat werken en de begeleidingsbehoefte van de leerling
2	Stagedocent beoordeelt aanvraag en neemt contact op met leerbedrijf/-bedrijven	Beslissing op aanvraag en voorlopige keuze stageplaats
3	Mentor en stagedocent hebben gesprek met de leerling	Besluit over stageplaats en competenties waar leerling aan gaat werken
4	Stagedocent bevestigt keuze voor bedrijf	Definitieve bepaling stageplaats
5	Kennismakingsgesprek van leerling met stagebegeleider (stagedocent is hierbij aanwezig)	Besluit tot plaatsing leerling
6	Stagedocent stelt de stage-overeenkomst op	Stage-overeenkomst (registratie in MLS)
7	Leerling start met stage	Met leerwerkdoelen vanuit OPP
8	Stagebegeleider, stagedocent en mentor volgen de vorderingen en bespreken deze met de leerling op de werkplek en registreren	Competentie-ontwikkeling wordt in MLS geregistreerd Ingevuld evaluatieformulier met eventuele verbeterpunten
9	De mentor informeert de ouders over de vorderingen van de leerling aan de hand van tussenevaluatie (december) en eindevaluatie stage (juni)	Oudergesprek/huisbezoek
10	Eindbeoordeling leerling	Beoordeling met toelichting met eventuele verbeterpunten (registratie in MLS)

Toelichting:

- De stagedocent heeft een gesprek met de leerling en de mentor om de leerdoelen en de begeleidingsbehoeften te bespreken vanuit fase 2. De mentor begeleidt de leerlingen indien nodig bij het opstellen van een sollicitatiebrief en cv.
- De stagedocent zoekt samen met de leerling een stageplaats. De scholen beschikken over een netwerk van geschikte stagebedrijven. Het vinden van de juiste plek is maatwerk; een goede match tussen de leerling en stageplaats is erg belangrijk. Algemene criteria hiervoor zijn dat het stagebedrijf past bij de interesse en competenties van de leerling, zorgt voor een goede begeleiding op de werkvloer en mogelijk baanperspectief dan wel-garantie biedt.
- Meer specifiek:
 - De stageplaats past bij het uitstroomperspectief, zowel met betrekking tot het niveau, als ook de voorkeur van de leerling voor de branche of sector.
 - Er is een persoonlijke match tussen de stagebegeleider en de leerling.
 - De leerling kan zich in sociaal opzicht en zijn werknemersvaardigheden ontwikkelen op de werkvloer.
 - De leerling kan zijn vakvaardigheid ontwikkelen.
- De leerling en de stagedocent hebben een kennismakingsgesprek met het stagebedrijf. Hierin wordt informatie uitgewisseld over de leerling en het bedrijf en worden zo mogelijk praktische afspraken gemaakt (denk aan: duur van de stage, werktijden, leeractiviteiten, begeleiding, bespreking van de vorderingen tussen school en stagebedrijf, etc.).
- De informatie wordt verwerkt in een stage-overeenkomst. Hierin zijn de afspraken tussen de leerling, de school en het stagebedrijf vastgelegd. De stage-overeenkomst voldoet aan de volgende criteria:
 - De leeractiviteiten en de werkzaamheden die de leerling bij de stagegever uitvoert;
 - Start- en einddatum en tijden van de stage;
 - Begeleidingsafspraken waaruit blijkt hoe de begeleiding door de stageleraar en de stagebegeleider plaatsvindt;
 - Afspraken over evaluatiemomenten en wijze van evaluatie. De evaluatie heeft betrekking op de leeractiviteiten die worden verricht en op de competentie-ontwikkeling van de leerling.
 - Afspraken over de wijze waarop de stagegever (lees: stagebegeleider) bij de beoordeling van de leerling wordt betrokken.
 - De stage-overeenkomst bevat een bijlage met een overzicht van de competenties waaraan de leerling gaat werken en de bijbehorende leeractiviteiten. Met behulp van dit overzicht worden de vorderingen van de leerling systematisch gevolgd en geëvalueerd.
 - De regeling van de verzekering van de leerling.
 - De stage-overeenkomst is bij aanvang van de stage ondertekend door de leerling, ouders, school en de stagegever.
- De stage-overeenkomst wordt opgeslagen in MLS.
- Tijdens de stage legt de leerlingen een portfolio aan met stageproducten (cv, reflectieverslagen, opdrachten, prestaties (of een foto hiervan), etc.). Stage-evaluatieformulieren maken deel uit van MLS.
- De school registreert de competentie-ontwikkeling van de leerling tijdens de stage in MLS. In MLS wordt tevens informatie over het verloop van de stage geregistreerd, bijvoorbeeld na een gesprek van de stagedocent met de

stagebegeleider, de leerling of zijn/haar ouders. Tussentijds en na afloop van de stage wordt geëvalueerd of de leerlingen zijn/haar doelen heeft bereikt. Hiertoe wordt het stage-evaluatieformulier ingevuld.

- Bij problemen rond de stage neemt de leerling en/of de stagebegeleider contact op met de stagedocent op school. Er vindt een driehoeksgesprek plaats om de problemen te bespreken en afspraken te maken over oplossingen. Indien er geen oplossing mogelijk is, kan de stage-overeenkomst per direct ontbonden worden. De mentor informeert de ouders hierover.
- De mentor informeert de ouders tijdens oudergesprekken over het verloop en de resultaten van de stage (tenminste twee maal per jaar).

